

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀμνός διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰσελθὼν εἰς τὴν δημόδιον γλῶσσαν.

1) Ἡ ὁθόνη, ἐφ' ἧς εἰκονίζεται τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ Ἐπιτάφιος (ἢ σημ. ἐκ τούτου, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ καλεῖται «ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ») Α.Ρουμ. (Σωζόπ.) β) Τὰ ἐπὶ τῆς ὁθόνης τοῦ Ἐπιταφίου ριπτόμενα ὑπὸ τοῦ ἱερέως πέταλα ἀνθέων Ζάκ. Κέρκ. Κεφαλ. 2) Τὸ μέρος τοῦ ἄρτου τῆς προσφορᾶς τὸ φέρον τὸν τύπον τῆς σφραγίδος, ὅπερ ἀποχωρίζοντον χρησιμοποιοῦται διὰ τὰ ἄχραντα μυστήρια Θράκ. Κῶς Σάμ. : Πάνι τῇ βλουγιά 'ς τὸν παπᾶ γιὰ νὰ βγάλ' τὸν ἀμνὸ βλουγιά = ὁ ἄρτος ὁ προσφερόμενος εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ τὴν λειτουργίαν Σάμ. β) Συνεκδ. ὁ ὅλος ἄρτος τῆς προσφορᾶς Θράκ. Κῶς

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀμνοὶ τοπων. Κύπρ.

ἀμόγητε ἐπίθ. Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀμόγητος = ὁ μὴ καταπονούμενος, ἀκούραστος.

Ὁ κεκτημένος πολλὰ προσόντα, χαριτόβρυτος : Ἐ, ἀφένκη μι ἀμόγητε ! (ἔ, ἀφέντη μου κτλ.) || Ἄσμ.

Σατέρε μι ἀμόγητε, σὰν ὀρφανὰί τζαὶ χῆραι
τζ' οἱ δύο ἀραμάκατε τὰ ξένα κακομοῖραι !

(θυγατέρες μου χαριτόβρυτοι, ὡς ὀρφανὰί καὶ χῆραι καὶ αἱ δύο ἀπεμείνατε ἐν τῇ ξένῃ δυστυχεῖς ! Μοιρολ.)

Νὰ ἄρου τὸν ἀμόγητε τζαὶ λυγηρὲ κορμόν τι
ἀπὸ τὸν τάφο τὸν κικρὲ νὰ ντὶ νὶ καθαρίσω

(νὰ ἄρω τὸν χαρ. καὶ λυγηρὸν κορμόν σου ἀπὸ τὸν τάφον τὸν πικρὸν νὰ σοῦ τὸν καθαρίσω).

ἁμοιαστα ἐπίρρ. Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἁμοιαστος. Ἡ λ. καὶ παρ' Ἑρωτοκρ. Α 1231 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «ἐγνώριζε κ' ἐθώρει το κι ἁμοιαστα τυραννᾶτο».

Κατὰ τρόπον μὴ προσήκοντα, ἀτόπως, ἀνοικείως : Ἐφέρθηκεν ἁμοιαστα.

ἁμοιαστος ἐπίθ. Κρήτ. — Λεξ. Βλαστ. ἁμοιαστους Εὐβ. (Στρόπον.) ἀνέμοιαστος Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 1,139.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μοιαστὸς <μοιάζω. Ἡ λ. καὶ παρ' Ἑρωτοκρ. Α 168 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.) «καὶ πράματ' ἀνημπόρετα κι ἁμοιαστα νὰ γυρεύγης».

Ὁ μὴ προσήκων, ἄτοπος, ἀνοικείος ἐνθ' ἀν. : Λόγια ἁμοιαστα Κρήτ.

ἀμοιβαῖος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀμοιβαῖος.

Ὁ γινόμενος ἢ ὑπάρχων κατ' ἀνταπόδοσιν : Ἀμοιβαία συμπάθεια - ἀγάπη. || Φρ. Ἀμοιβαῖα τὰ πράματα (ἐπὶ ἀνταπόδοσεως τῶν ἴσων) Ἀθῆν.

ἀμοιβή ἢ, λόγ. κοιν.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀμοιβή.

Ἡ παρεχομένη εἰς τινα ἀντιμισθία διὰ παρασχεθεῖσαν ὑπηρεσίαν : Τοῦ ἔδωσα μεγάλη ἀμοιβή γιὰ τοῖς δουλειῇς ποῦ μοῦ 'καμε. Ἡ συνηθισμένη ἀμοιβή τοῦ γιαιοῦ εἶναι τόσες δραχμές.

ἀμοίραδος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀμέραδος Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. μοιράδι, παρ' ὁ καὶ μεράδι.

Ὁ μὴ διαιρεθεὶς εἰς μερίδας, ἀδιανεμήτος : Ἐχουνε τὰ χωράφια ἀμέραδα. Συνών. *ἀδιάριστος, ἀμοίραστος 1, *ἀμοίριαστος.

ἀμοίραντος ἐπίθ. Παξ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μοιραντὸς <μοιραίνω.

Ὁ μήπω εὐνοηθεὶς ὑπὸ τῆς μοίρας, ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν, ὁ ἔτι ἄγαμος : Κόρη ἀμοίραντη. Συνών. ἁμοιρος 2. Πβ. ἀμοιριὰ 1.

ἀμοίραστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Καπ. (Ἄνακ.) Πόντ. (Κερασ.) ἀμοιράστος Πόντ. (Κερασ. Ὁφ. Τραπ. Χαλδ.) ἀμοίραστους βόρ. ἰδιώμ. ἀμοίραχτος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀμοιράχτος Πόντ. (Κερασ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἀμοίραγος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Ὁφ. κ. ἄ.) ἀμοίραγους βόρ. ἰδιώμ. ἀμοιράγος Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀμέραστος Πελοπν. (Μάν.) Σέριφ. Τῆν. ἀμέραστους Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀμέραγος Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Βλαστ. ἀνεμοίραγος Πελοπν. (Τρίκκ.)

Τὸ μεσν. ἐπίθ. ἀμοίραστος. Οἱ τύπ. ἀμοιράστος καὶ ἀμέραστος διὰ τοὺς τύπ. μοιράζω καὶ μεράζω, δι' οὓς ἰδ. μοιράζω.

1) Παθ. ὁ μὴ διαμοιρασθεὶς, ὁ μὴ διανεμηθεὶς, ἀδιανεμήτος κοιν. καὶ Καπ. (Ἄνακ.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) : Ἀμοίραγα ἀμπέλια - πράματα - χωράφια κττ. σύνηθ. Τὰ ξύλα στέκουν ἀμοίραγα (στέκουν = μένουν) Οἶν. Εἰν' ἀμέραστα τὰ χωράφια Σέριφ. Ἀμοίραγα εἶναι ἀκόμηνο τοῦ τῆνοῦ 'μουνα τὰ χωράφια Ὁφ. Ἐν' ἀμέραστο τὸ ἀργαστέρ' (τὸ παντοπωλεῖον δὲν διενεμήθη μεταξὺ τῶν κληρονόμων) Ὁφ. Τοῦ κυροῦ ἐμουν τὸ βίον ἐφήκαμε ἀμοιράγον Τραπ. || Ἄσμ.

Ἐδεῖ τὰ χωράφια ἀθήριστα, θέλουν νὰ θεριστοῦνε,
ἔδεῖ τ' ἀμπέλια ἀμοίραστα, θέλουν νὰ μοιραστοῦνε
Ἄνακ.

Χωράφια ἔχετε ἀμοίραγα, ἀμπέλια νὰ μοιράστε

Πελοπν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμοίραδος. 2) Ἐνεργ. ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἔκαμε διανομήν, ὁ μὴ διανεμίνας Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κερασ.) : Ἦταν ἀμέραστοι μὲ τὸν ἀφέντη σου Λιβύσσ.

ἀμοιριὰ ἢ, Ἰων. (Κρήν.) κ. ἄ. — Λεξ. Περίδ. Ἠπίτ. Βλαστ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀμοιρία.

1) Τὸ νὰ εἶναι τις ἄγαμος Πβ. ἀμοίραντος, ἁμοιρος 2. 2) Δυστυχία Λεξ. Περίδ. Πβ. ἁμοιρος 1 β.

***ἀμοίριαστος** ἐπίθ. ἀμέρζατε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μοιριαστὸς <μοιραίζω, παρ' ὁ καὶ μεράζω.

Ὁ μὴ χωρισθεὶς εἰς μερίδας, ἀδιανεμήτος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμοίραδος.

ἀμοιρολόγητος ἐπίθ. πολλαχ. ἀμοιρολόγητος Ζάκ. Πελοπν. (Κορινθ. Λακων.) κ. ἄ. ἀμοιρολόετος Πόντ. ἀμοιρολογίτους Μακεδ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ *μοιρολογητὸς <μοιρολογῶ.

Ὁ μὴ τιμηθεὶς μετὰ θάνατον διὰ θρηνητικῶν ἱσμάτων τῶν λεγομένων μοιρολογιῶν πολλαχ. καὶ Πόντ. :

**Αχ, ἄμοιρολόητο, ποῦ θὰ μοῦ πᾶς; θὰ σὲ πιάσω καὶ θὰ σὲ ζαλίσω!* (ἄμοιρολόητο = εἶθε νὰ ἀποθάνης καὶ νὰ ταφῇς ἄμοιρολόγητον! Ἀρά) Κορινθ.

ἄμοιρος ἐπίθ. κοιν. καὶ Καπ. (Σινασσ.) ἄμ'ρους βόρ. ἰδιώμ. ἄμοιρε Τσακων. ἄμερες Σκυρ. ἀνάμοιρος Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) ἀνέμοιρος Κρήτ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἄμοιρος. Διὰ τὸν τύπ. ἀνάμοιρος ἰδ. ἀ-στερητ. 1 δ.

1) Ὁ στερηθεὶς τοῦ κλήρου ἔκ τινος κληρονομίας Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μακεδ. Χίος: Τὸν ἄφησαν ἄμοιρον Χίος. Ἡ σημ. καὶ παρ' Ἡσυχ. «ἄμοιροι» ἄχωροι, ἄκληροι. β) Ἀτυχής, δυστυχής κοιν. καὶ Καπ. (Σινασσ.): Ὁ ἄμοιρος, τί κακὸ ἦτανε αὐτὸ ποῦ ἔπαθε! Ἡ ἄμοιρη, τὰ βάσανα δὲν τῆς λείπουν ποτέ! Ἡ ἄμοιρη, τί ἔπαθε! κοιν. Ἀκλερος κι ἄμοιρος Πελοπ. (Λακων.) Ὁ ἄμοιρος ἐν' φτωχὸς Σινασσ. || Φρ. Κάποιος ἄμοιρος γενεῖται (λέγεται ἡ φράσις, ὅταν μετὰ ζωηρὰν συζήτησιν αἰφνιδίως ἐπικρατήσῃ γενικὴ σιωπὴ) πολλαχ. || Παροιμ. Ὁ Θεὸς ἀρφανὰ κάνει, μὰ ἄμοιρα δὲν κάνει (ὅτι καὶ οἱ δεινῶς ὑπὸ τῆς τύχης διωχθέντες ἡμέραν τινα εὐτυχοῦν. Ἡ παροιμ. ἐν παραλλαγαῖς καὶ ἀλλαχοῦ) πολλαχ. Συνών. ἄκληρος 2, ἄτυχος, κακόμοιρος, κακορρίζικος, κακότυχος.

2) Ὁ ἄγαμος (ὥς μὴ τυχὼν τῆς κατ' ἐξοχὴν καλῆς μοίρας ἥτοι τοῦ γάμου. Πβ. μεταγν. ἄμοιρογάμος) Ἀνδρ. Ζάκ. Ἰων. (Κρήν.) Κύθν. Πελοπ. (Τριφυλ.) Σάμ. Σίφν. Χίος κ. ἄ.: Ἀσμ.

Καὶ κάτσε μὲ τοῖς ἄμοιροις καὶ κάτσε μὲ τοῖς χῆρες (μοιρολ.) Τριφυλ. Συνών. ἀμοίραντος.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Λέρ. Χίος

ἀμόλευτος ἐπίθ. Ἡπ. Κέρκ. (Ἀργυραδ. κ. ὁ.) Κρήτ. Πελοπ. (Ἀρκαδ.) κ. ἄ. — Λεξ. Βλαστ. ἀμόλεντε Τσακων.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μολευντός < μολεύω.

1) Ὁ μὴ μεμολυσμένος, ἐπὶ πληγῶν Πελοπ. (Ἀρκαδ.) Τσακων. 2) Ἀμόλυντος, ἄγνός, τίμιος Ἡπ. Κέρκ. (Ἀργυραδ. κ. ὁ.) Κρήτ.: Ἀνθρώπος ἀμόλευτος ἀπὸ κάθε κακὸ Κέρκ. Γυναῖκα ἀμόλευτη αὐτόθ. Κορίτσι ἀμόλευτο Κρήτ. Συνών. ἄγγιαχτος 3, ἄγγιαχτος 3, ἄγνός Α 1, ἀμάκ-κωτος 2, ἀμάλαχτος 2 δ.

ἀμολλάρισμα τό, Κρήτ. (Βιάνν.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀμολλάρω.

Ἀφεις, ἀπόλυσις.

ἀμολλάρω, μολλάρω πολλαχ. ἀμολλάρω σύνηθ. ἀπολλάρω Κρήτ. ἀβολλάρων Πελοπ. (Μάν.) ἀπιλλάρων Σάμ. πολλάρω Κίμωλ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) μολλέρω Σύμ. πολλέρω Κάρπ. Σύμ. Τῆλ. μολλέρων Προπ. Κρήτ. (Μεραμβ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) Ρόδ. ἀμολλέρων Κέρκ. (Ἀργυραδ.) Κρήτ. Σῦρ. ἀμολλέρων Κρήτ. ἀμολλέρων Ἰμβρ. Κυδων. Λέσβ. Σαμοθρ. ἀπολλέρων Κέρκ. (Ἀργυραδ.) Κρήτ. ἀπολλέρων Ἰμβρ. πολλέρων Προπ. (Ἀρτάκ.) Προστ. μόλλα πολλαχ. ἀμόλλα σύνηθ.

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *mollare*. Τὸ ἀπολλάρω ἐκ τοῦ ἀμμολλάρω διὰ τὸ συνών. ἀπολυῶ. Οἱ εἰς -έρω καὶ καὶ -έρον τύπ. διὰ τὰ πολλὰ εἰς -έρω καὶ -έρον ῥήματα. Τὸ ἀβολλάρω ἐκ τοῦ *ἀμπολλάρω κατ' ἀνάπτυξιν ἀλόγου ἐρρίνου. Ἡ προστ. μόλλα κατ' εὐθείαν

ἐκ τοῦ Ἰταλ. *molla* προστ. τοῦ *mollare*. Πβ. καὶ ἀγαντάρω - ἀγάντα. Τὸ ἀπολλέρον καὶ παρὰ Μπουνιαλ. Διήγ. Κρητ. πολέμ. 203 (ἐκδ. Ξηρουχ.) «κ' ἐκεῖνοι σὰν τοὺς εἶδασι καὶ πέτρες ἀπολλέρον».

Α) Μετβ. 1) Ἀφίνω, καταλείπω, παύω νὰ κρατῶ τι σύνηθ.: Ἀμολλάρω τὸ παλαμάρι - τὸ σκοινὶ κττ. σύνηθ. Μολλάρω ἄκρη (ἐνν. τοῦ κάλω. Ναυτικὸς ὄρ.) πολλαχ.

2) Ἀπολύω τοῦ δεσμοῦ, ἀφίνω ἐλεύθερον πολλαχ.: Ἀμολλέρων τὸ σκύλλο Ἀργυραδ. Φεύγα, γιατί θ' ἀπολλάρω τὸ σκύλλο καὶ ἄλλοιὰ πὸ σέβανε! αὐτόθ. Ἀμόλλαρέ το τ' ἄλογο καὶ πάει μοναχό του αὐτόθ. Τὸν ἀμολλάρανε ἢ τὸν ἔχουν ἀκόμα μέσα; (ἐν τῇ φυλακῇ) αὐτόθ. Μὴν τονε πολλάρης τὸν πετεινὸ Κίμωλ. Μόλλαρε τὸ πουλλὶ Κρήτ. Ἀστὸς ἀμολλαρισμένος Λεξ. Ἐλευθερουδ. Μόλλαρε τὸ πουλέρι Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) || Ἀσμ.

Παίρνω τη 'ς τ' ἀγρόπλαο καὶ πολλέρω την ἐκεῖ (ἐνν. τὴν πέρδικα) Τῆλ. β) Ἀφίνω ἐλεύθερον, ἐπὶ ὕδατος ἀποθηκευθέντος κττ. ἐνιαχ.: Μόλλα τὸ νερό νὰ ποτίσωμε Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Τὸν ἀμόλλαρε (περὶ ἀποπερδομένου) ἐνιαχ. || Ἀσμ.

Δράκοντα, μόλλα τὸ νερό νὰ πιοῦν τὰ διψασμένα

Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) γ) Ἀνοίγω, ἐπὶ δεξαμενῆς Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) Μόλλα τὴ στέρνα. 3) Περαιτῶν τὴν θείαν λειτουργίαν ἀφίνω τοὺς πιστοὺς νὰ ἀπέλθουν, ἐπὶ τοῦ ἱερέως Σύμ. Συνών. ἀπολυῶ. 4) Ἐγκαταλείπω τινὰ Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Ἐμόλλαρες τοὺς γονεῖς σου! (πρὸς τὸν νεκρὸν παῖδα).

Β) Ἀμτβ. 1) Φεύγω μετὰ τινος σπουδῆς Κρήτ.: Ὁ,τι ὥρα μοῦ σιαξενε, ἀμούλλαρε. Ὅδεν ἐξάνοιγε πέρα, ἀμολλέρων κ' ἐγὼ κ' ἐπέτυνα. β) Ἀποπλέω πολλαχ.: Ἐμόλλαρενε τὸ βαπόρι Νάξ. (Γαλανᾶδ.) || Ἀσμ.

Μανόλαρε, Μανόλαρε, | πῆρε ὁ βορξὰς κι ἀμόλλαρε πολλαχ. γ) Παραιτοῦμαι Σάμ.: Θὰ κάψ'ς καλὰ ν' ἀπιλάρ'ς ἀπὸν τέτοια δουλειά. 2) Ριζοβολῶ, ἐπὶ φυτοῦ Κέρκ. (Ἀργυραδ.): Ἡ κλαδὲν ἀμολλέρει μέσα 'ς τὴ γῆς. Ἀμόλλαρε ὁ φυτός.

ἀμολόγητος ἐπίθ. ἀνομολόγητος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. κ. ὁ.) ἀμολόγητος σύνηθ. ἀμολόγητος Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) ἀμολόγητος Κύπρ. Πάρ. Πελοπ. (Βούρβουρ. Γελίν. Κλουτσινοχ. Πάτρ. Σουδεν. Τρίκκ.) ἀμολόγητος Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μολογητός < μολογῶ. Τὸ ἀνομολόγητος ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. ἀνομολόγητος.

Α) Ἐπιθετικ. 1) Ἐκεῖνος ὅστις δὲν πρέπει ἢ δὲν προσήκει νὰ καλῆται ὀνομαστί ἢ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δηλωθῇ, ἄρρητος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Τουτουνού τὸ βάσανο δὲ μολοεῖται, ἐν' ἀμολόγητο Πελοπ. (Βούρβουρ.) Πκοῖός ἐν' τοῦτος ποῦ λείεις; — Ὁ ἀμολόγητος Κύπρ. β) Ὁ ἐν καταστάσει ἀπολύτου σιγῆς ἐνεργούμενος ἄγν. τόπ.: Ἀμολόγητο νερό. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀμίλητος Α 2. 2) Ἐκεῖνος περὶ οὗ οὐδεὶς γίνεται λόγος, ἀμνημότευτος Πελοπ. (Πάτρ.): Ἀμολόγητος σὰν τὴ σφάντζικα (σφάντζικα = παλαιὸν νόμισμα κατηργημένον). 3) Ὁ μὴ καταδοθεὶς, ὁ μὴ κατάφωρος Κύπρ.: Ὁ φονξὰς ἔμεινε ἀμολόγητος τθαῖ ἐν τὸν ἡξέυρον. || Γνωμ. Κλέφτης ἀμολόγητος μπῆν ἀξίζει.

4) Ὁ γενόμενος ἄφαντος (δηλ. ἐκεῖνος περὶ οὗ δὲν γίνεται πλέον λόγος) Πελοπ. (Γελίν. Κλουτσινοχ. Σουδεν. Τρίκκ.): Ἐγιναν ἀμολόγητοι οἱ κλέφτες Κλουτσινοχ. Κατέ-

